

середньої заробітної платні (доходу) незалежно від страхового стажу застрахованим особам, які належать до 1–4 категорій осіб і постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також одному з батьків чи особі, яка їх замінює та доглядає хвору дитину віком до 14 років, яка потерпіла від Чорнобильської катастрофи. Аналогічно обраховуються допомоги ветеранам війни, жертвам репресій тощо. Визначення розміру допомоги з тимчасової непрацездатності однакові для всіх застрахованих осіб і не залежать від підстав набуття права на неї. Допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується на підставі виданого в установленому порядку листка непрацездатності, який є єдиним документом, що засвідчує факт тимчасової втрати людиною працездатності.

Список використаної літератури

1. Державна політика в соціогуманітарній сфері : підручник ; авт.кол. : В.А. Скуратівський, В.П. Трощинський, П.К. Ситник та ін. Київ : НАДУ. 2010. 284 с.
2. Лібанова Е.М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу. К. : КНЕУ, 2008. 330 с.
3. Корецька С. Соціальна політика України: теорія, методологія, механізми реалізації : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 445 с.
4. Соціальний захист населення України: монографія ; авт. кол. : І.Ф. Гнибіденко, М.В. Кравченко, О.Ф. Новікова та ін. Київ : НАДУ, 2009. 184 с.

ПОЛІЩУК Дмитро Вікторович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків);

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

д.держ.упр., проф., Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків)

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Векторні напрямки реформування пенсійної системи в Україні визначені у прийнятих Верховною Радою у 2003 році Законах України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і «Про недержавне пенсійне забезпечення». У зазначених Законах передбачено «створення трьох рівнів пенсійної системи: солідарної, накопичувальної та системи недержавного пенсійного забезпечення. Починаючи з 2004 року в Україні діє солідарна система загальнообов'язкового державного та недержавного пенсійного забезпечення, яка відповідає світовій багаторівневій моделі.

У сучасних умовах розвитку економіки держави, особливо актуальним є здійснення ряду додаткових заходів спрямованих на забезпечення громадян при виході на пенсію мати гарантовані доходи, які забезпечать достатній рівень життя, з врахуванням результатів трудової діяльності та суми накопичених

коштів кожного громадянина. Зазначимо, що у 1991 році, для виплати пенсійного забезпечення, на базі Пенсійного фонду України було створено систему накопичення і розподілу страхових внесків роботодавців і найманих працівників, що стало початком переходу до традиційних світових принципів організації пенсійного забезпечення.

Пенсійне забезпечення – «це державне забезпечення трудовими (за віком, у зв'язку з інвалідністю, в разі втрати годувальника, за вислугу років) та соціальними пенсіями усіх непрацездатних громадян (за виключенням короткотермінової втрати працездатності у випадку хвороби чи тимчасової непрацездатності, пов'язаної з безробіттям) за рахунок коштів соціальних фондів та державних асигнувань». Управління, функції з призначення (перерахунку) та виплати пенсій здійснює Пенсійний фонд України, який є центральним органом виконавчої влади. «Єдина всеохоплююча пенсійна система в Україні сьогодні базується на принципі солідарності поколінь, працюючі перераховують частину заробітної плати до Пенсійного фонду України, забезпечуючи виплати нинішнім пенсіонерам і отримуючи право на пенсію в майбутньому» [1, с. 151].

Пенсійний фонд було створено 21 грудня 1990 року як Українське республіканське відділення Пенсійного Фонду СРСР, яке у січні 1992 року було перетворене на Пенсійний Фонд України. Поява структури, яка поставила за мету своєї роботи покращення добробуту людей похилого віку шляхом їхнього пенсійного забезпечення, була покликана життям. Адже з проголошенням України незалежною державою постала необхідність розбудови нової, національної пенсійної системи, заснованої на принципах соціальної справедливості, фінансової міцності та економічно ефективною. Таке завдання було покладено на Пенсійний фонд України.

Сьогодні Пенсійний фонд України – найбільш розгалужена фахова структура, яка здійснює багатогранну діяльність щодо пенсійного забезпечення громадян України, найпотужніша інституція в державі, яка акумулює і розподіляє значні за обсягом кошти, структура з могутнім кадровим потенціалом, які розвиваються і вдосконалюються.

Головними напрямками фонду з реалізації пенсійної реформи є насамперед: взяття на облік платників страхових внесків; збір, акумулювання та розподіл коштів, призначених на пенсійне забезпечення; забезпечення повного і своєчасного фінансування пенсійних витрат; персоніфікований облік пенсійних справ громадян за допомогою сучасних інформаційних технологій; організація, призначення та виплата пенсій; створення організаційно-технічної бази функціонування накопичувального фонду другого рівня пенсійної системи; інформаційно-роз'яснювальна робота з питань пенсійного забезпечення.

Діяльність Пенсійного Фонду у середині 90-тих років минулого століття, пов'язана з початком комп'ютеризації органів Пенсійного Фонду, зокрема, введення автоматизованого обліку надходження страхових внесків, приймання відповідної звітності, а згодом складних програмних комплексів, без яких сьогодні важко собі уявити Пенсійний Фонд України.

Унікальність Пенсійного фонду України як центрального органу виконавчої влади полягає в тому, що на відміну від інших державних установ він є одночасно і соціальною, і фінансовою інституцією.

За великим рахунком майже все доросле населення країни користується соціальними послугами, що їх надає Пенсійний фонд. Найчастіше пересічні громадяни спілкуються з тими працівниками фонду, які займаються призначенням і нарахуванням пенсії. Організовує їх роботу департамент пенсійного забезпечення фонду. Робота Пенсійного фонду є чіткою, якісною і адекватною вимогам часу завдяки людям, що її виконують. Завдяки специфічності роботи працівників фонду – з людьми і для людей – в його колектив, приходять лише ті, для кого милосердя, людяність, безкорисливість, самовіддача і високий професіоналізм є основними якостями спеціаліста. Навчити працівника бути чуйним не можливо.

Пенсійний фонд здійснює управління фінансами пенсійного забезпечення і по суті виступає гарантом стабільності державної системи пенсійного забезпечення. Він діє в Україні як самостійна фінансово-банківська система. Його статус, завдання і функції первинно були призначені Положенням про Пенсійний фонд, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28 січня 1992 р., а в новій редакції – від 01. 06.1994 р.

Пенсійний фонд України є центральним органом державної виконавчої влади, підвідомчим Кабінетові Міністрів України. Керівництво діяльністю Пенсійного фонду здійснює правління фонду, чисельність і склад якого затверджується Кабінетом Міністрів України. Органи Пенсійного фонду утримуються за рахунок Державного бюджету. Пенсійний фонд України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України та Положенням про Пенсійний фонд України. Пенсійний фонд України узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства і в установленому порядку вносить їх на розгляд Президентів України та Кабінету Міністрів України.

У межах своїх повноважень Пенсійний фонд України організовує виконання актів законодавства та здійснює систематичний контроль за їх реалізацією. Керівництво діяльністю Пенсійного фонду України здійснюється правлінням Пенсійного фонду України, чисельність і персональний склад якого затверджуються Кабінетом Міністрів України. Голова правління Пенсійного фонду України та його заступники призначаються на посаду та звільняються з посади Президентом України в установленому порядку.

Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та Положенням про Пенсійний фонд, передбачено, що Пенсійний фонд у своїй діяльності керується Конституцією України та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства соціальної політики України, іншими актами законодавства України, а також дорученнями Президента України та Міністра соціальної політики України.

Список використаної літератури

1. Стецюк Т. Пенсійне забезпечення як складова соціальних гарантій розвитку суспільства. Економічний аналіз. 2020. Т.30, №6, Ч.1, С.149-155 DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.149>